

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-10-86-99>

УДК 811.112.2

Онопрієнко І.М., Туришева О.О.

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ГЕНДЕРОВАНІСТЬ МОВИ VS. ПЕРЕКЛАД

Анотація. Статтю присвячено виявленню основних процесів забезпечення гендерної рівності в сучасній комунікації, проведено аналіз робіт відповідної тематики. Визначено основні тенденції в суспільстві, які спричинили появу проблеми гендерної асиметрії в мові і передували взаємовпливу проблем гендерної асиметрії з мовним питанням на прикладі гендерних та гендерно-незорієнтованих мов. Схарактеризовано основні підходи до забезпечення гендерної рівності в мовах відповідно до їх граматичних структур. Визначено процеси нейтралізації та фемінізації мов на конкретних прикладах, а також надано характеристику безгендерним мовам. У статті розглянуто методи забезпечення гендерної рівності в українській мові шляхом фемінізації, зокрема визначено розвиток і становлення українських фемінітивів та особливості їх творення. Було схарактеризовано проблеми в перекладацькій галузі, які спричинені тяжінням мов до гендерної рівності. Хоч поточні результати свідчать про існування відмінностей в гендерній рівності між країнами з різними граматичними гендерними мовними системами, вони не можуть відповісти на питання, які процеси є каталізаторами цих відмінностей та яку роль у цьому процесі відіграють системи різних мов.

Ключові слова: гендерна лінгвістика, фемінітиви, гендерна асиметрія, фемінізація мови, переклад.

Onopriienko Iryna, Turysheva Oksana

National Technical University of Ukraine
«Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»

GENDER AND LANGUAGE VS. TRANSLATION

Summary. The paper deals with the identification of the main processes of ensuring gender equality in modern communication. The analysis of scientific works on this topic is carried out. The main tendencies in society that led to the emergence of the problem of gender asymmetry in the language and preceded the mutual influence of the problems of gender asymmetry with the language issue with examples in gender and gender non-oriented languages are identified; the main approaches to ensuring gender equality in languages are characterized in accordance with their grammatical structures. The processes of neutralization and feminization are determined with examples, as well as the characteristics of genderless languages are given. Using this macro-approach allows for the identification of general trends, but does not reveal the subtle differences between individual countries and languages. As such, we hope that this article will serve as a catalyst for future work to further explore how grammatical gender works in everyday communication and what the differences are in the use of grammatical gender in different languages. The article discusses the methods of ensuring gender equality in the Ukrainian language through feminization, in particular, the development and formation of feminines in Ukrainian language and the features of their creation are determined. The problems in the translation industry, caused by tendencies towards gender equality, were described. While the current results indicate that there are differences in gender equality between countries with different grammatical gender language systems, they cannot answer the question of the process by which these differences arise or whether language systems play a causal role. Moreover, while language can play an important role in promoting gender equality and eliminating gender asymmetries, and language reform can be a fruitful way to improve the representation of women's rights in androcentric languages, it is important to remember that language change must first be accompanied by social and political adjustments in order to truly solve the existing problems of gender inequality.

Keywords: gender linguistics, feminines, gender asymmetry, feminization of language, translation.

Постановка проблеми. ХХ століття ознаменувалося серйозними змінами як в суспільстві, так і в науці. Багато уваги приділяється правам людини, жінки почали боротьбу за гендерну рівність, яка продовжується на правовому, соціальному та індивідуальному рівні в наш час та проникає в усі сфери нашого життя. Такі зміни в соціумі змушують нас переосмислити роль гендеру та, враховуючи чутливість до подібних соціальних трансформацій саме мови, розглянути деякі мовні явища зовсім під іншим кутом. Боротьба за рівні права сьогодні триває в усьому світі та проникає в усі сфери сучасного життя: впливаючи на мовні процеси в умовах світової глобалізації, суспільство прагне позбутися гендерних стереотипів чи не в будь-якій сфері діяльності. І, враховуючи природу та специфіку кожної окремо взятої мови, це може призводити до певних проблем чи суперечностей в галузі перекладу і в процесі перекладу зокрема.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням цих питань займалися ряд науковців. Зокрема, чимало праць А. Архангельської присвячені процесу фемінізації української мови. Н. Миронова, А. Кириліна досліджували лінгвістичний аспект гендера. Дослідження О. Петрової присвячені процесу фемінізації сучасної німецької мови, а мовознавці Р. Герберт та М. Гелінгер вивчали репрезентацію чоловіків та жінок у мові.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проблема гендерної рівності та її відображення через мову сьогодні постає перед нами як ніколи гостро та призводить до активних дискусій, а також до пошуків різних варіантів її вирішення у перекладознавстві. Крім цього, досліджуючи проблему з точки зору різних мов та культур, можна виявити, що актуальність підтверджується недостатнім вивчен-

ням цієї проблеми, оскільки для кожної мови чи культури характерний свій темп та перебіг процесу становлення гендерної рівності та вираження її через мову.

Мета статті полягає у визначенні та характеристиці соціальних тенденцій, які актуалізували проблему гендерної рівності; виявленні впливу суспільних процесів на розвиток мовознавства на прикладі гендерних та безгендерних мов та постановці проблем, які можуть виникати у процесі їх перекладу.

Виклад основного матеріалу. Цілком ймовірно, що поки існувала мова, відмінність між чоловіком і жінкою також була присутня в ній. Лінгвісти і психологи вважають, що гендер може бути «настільки фундаментальним поняттям для соціальної організації і соціальної структури, що лінгвістичні засоби, які відносяться до цієї категорії, необхідні для мовних спільнот» [9, с. 163]. Однак посилення на граматичні позначення статі в мові викликали побоювання з приводу здатності мови формувати соціальні стереотипи про гендер і, можливо, в кінцевому підсумку визначати статусні відмінності між чоловіком і жінкою. Основна ідея феміністської критики мови, зокрема, полягає в тому, що мова вважається в переважній більшості андроцентричною, ставлячи дівчат і жінок у невідповідне становище в особистих і професійних відносинах [9, с. 163]. Рух до більш гендерно-нейтральної термінології – це те, що обговорювалося на національному та міжнародному рівнях, оскільки Європейський Парламент працює з 1980-х років для того, щоб використовувати мову, яка є гендерно нейтральною та недискримінаційною. Деякі країни, такі як Норвегія, активно реформували свої мови, щоб зробити їх більш інклюзивними.

Але для кожної країни характерний свій процес становлення гендерної рівності та вираження її через мову. До яких мовних тенденцій може призвести боротьба за гендерну рівність? Відповідь на це питання можна знайти, розглядаючи конкретні приклади процесів розвитку цього явища в різних мовах і культурах.

Офіційні мови Європейського Союзу розділені на три категорії:

Природні гендерні мови

До них належать такі мови, як англійська, датська та шведська, де є особові займенники для кожної статі (he чи she). Метою природних гендерних мов є зменшення використання гендерних термінів. Для таких мов характерна стратегія нейтралізації [5].

«Man» і слова, що закінчуються на «-man», є найбільш часто використовуваними іменниками в англійській мові. Ці слова легко знайти і замінити на більш нейтральні, навіть в тих контекстах, де всі звикли до іменників з гендерної приналежністю. Наприклад, автори «Зоряного шляху», які розробляють матеріал для сучасних глядачів, змогли створити більш інклюзивну версію знаменитої фрази «where no man has gone before», зберігши при цьому її приємний ритм: дослідники «Зоряного шляху» тепер ризикують «where no one has gone before».

Тому багато англійських термінів, які мають гендерну належність, були замінені. Ось деякі приклади:

- chairman – chair, chairperson, coordinator, head;
- policeman/women – police officer;
- stewardess – flight attendant
- actor, actress – actor;
- congressman – legislator, congressional representative;
- Sir (in “Dear Sir,” etc.) – Dear Sir or Madam [8].

Крім того, використовується більш гендерний підхід, який замінює «він», яке раніше використовувалося для позначення обох статей, на «він або вона».

Грамматичні гендерні мови

Німецька, італійська, французька та слов'янські мови – це приклади граматичних гендерних мов. Це означає, що кожен іменник має граматичний рід, а рід особистих займенників зазвичай відповідає опорному іменнику. У випадку таких мов було б майже неможливо створити нові гендерно-нейтральні терміни, оскільки це повністю порушило б граматичну структуру цих мов [5].

Фемінізація мови є все більш популярним альтернативним підходом, який застосовується в цих мовах для вираження гендерної рівності.

Яскравим прикладом завершеного процесу фемінізації мови є німецька мова. Значну роль в процесі реформування німецької мови і в активному просуванні і поширенні ідей фемінізму зіграли розробки лінгвістів-гендерологів і громадських діячів, які містять цілком чіткі і досить докладні правила щодо гендерно-коректного вживання німецької мови. Представниця феміністської лінгвістики виявили, що в мові чоловічі форми, в порівнянні з жіночими, переважають, а в деяких випадках другі взагалі відсутні [4, с. 1].

Мовна реформа в німецькомовному просторі проходила досить активно і продуктивно через залучення у неї не тільки громадськості та науковців, які займаються питаннями гендерології, а й уряду. З 1979-го по 1993-й роки була прийнята низка законів та директив, які дуже посприяли запобіганню сексистському вживанню німецької мови [6, с. 4].

Сьогодні ми можемо спостерігати результат цих мовних змін: у німецькій мові кожна назва людини за видом діяльності чи професією є у формах двох родів – чоловічого і жіночого:

- Assistent – Assistentin, Stellvertreter – Stellvertreterin, Kranführer – Kranführerin, Busfahrer – Busfahrerin, Polizist – Polizistin, Bankkaufmann – Bankkauffrau, Geschäftsmann – Geschäftsfrau.

Також змінилися форми звертання, імен, посад:

- Herrn Otto Meier und Frau – Frau und Herrn Meier; Frau Anna Meier und Herrn Otto Meier;
- Familie Otto Meier – Familie Anna und Otto Meier; Familie Meier;

- US-Präsident Bush und Frau Süssmuth – US-Präsident Bush und Bundestagspräsidentin Süssmuth; Frau Süssmuth und Herr Bush [6].

Українська мова також зазнає процесу фемінізації, який, на відміну від німецької мови, почав набирати обертів відносно не так давно. Сьогодні є всі підстави говорити про формування української національної гендерної лінгвістики, оскільки саме національна домінанта на початку XXI століття виявляється провідною в лінгвокультурній свідомості українців.

Фемінітиви – це один з викликів сучасності в українській мові. Донедавна нормативним було застосування до всіх людей, незалежно від гендеру, слів чи або найменувань чоловічого роду. Після прийняття нового правопису української мови 2018 року вживання фемінітивів стало в нормі. Але в офіційних документах та словниках зустрічаємо їх рідко. Досить поширеним є твердження, що більшість фемінітивів не є типовими для української мови. Особливо це стосується тих фемінітивів, які позначають професійну діяльність жінки: вони схожі скоріше на неологізми або навіть запозичення.

Проте в результаті активного розвитку процесів фемінізації української мови сьогодні ми маємо значну кількість нових найменувань жінки, наприклад: *консулка, багатоборка, можновладця, осканьця, одержимця, велетка, олігархія, синоптикня, фтізіятрня* тощо [1].

При цьому фемінітиви утворюються не тільки в разі відсутності у чоловічого найменування жіночої пари. Спостерігається неконтрольоване розширення дериваційних рядів найменувань, вже зафіксованих словниками, що мають жіночий рід. Активно повертаються в сучасне слововживання фемінітиви з мови української діаспори (*членкня, продавчиня, прес-секретарка*). Вплив «моди» на вживання подібних засобів мовної ідентифікації жінки призводить до активного їх функціонування не тільки в мові сучасних мас-медіа, а й у мові освіченої частини українського мовного співтовариства (вчених, політиків, журналістів, викладачів), відбувається потужний прагматичний (семантичний, прагматичний) нашарування, стильові невідповідності новостворених фемінітивів і вихідних для них чоловічих найменувань не беруться до уваги) і стилістичний зсув, новостворені фемінітиви масово проникають в науковий, офіційно-діловий стилі. При цьому ставлення до такого національного жіночого «відродження» в лінгвокультурному колективі українців і в академічній спільноті сьогодні далеко від однозначного: воно різне до протилежного.

Безгендерні мови

До безгендерних мов належать естонська, фінська і угорська. У цих мовах немає граматичного і займенникового роду. Отже, ці мови в більшій мірі враховують гендерний чинник у порівнянні з іншими мовами, їм не потрібно приділяти стільки уваги, щоб зробити мову більш гендерно нейтральною [5].

Процес становлення гендерної рівності в мові для перекладацької індустрії означає появу абсолютно нового пласту проблем, особливо коли багато перекладачів працюють з англійською мовою, яка дуже ліберальна у використанні гендерних слів.

Інструменти машинного перекладу потерпіли критику та звинувачення у сексизмі. Гендерна упередженість в деяких мовах викликала деякі проблеми для інструментів машинного перекладу, особливо зараз, коли проблема гендерної рівності є досить делікатною темою. Раніше Google Translate пропонував користувачам тільки один варіант перекладу для кожного запиту, і часто такі слова, як «сильний» або «лікар» використовувалися тільки із займенниками чоловічого

роду, тоді як «красива» і «медсестра» – тільки із займенниками жіночого роду [3].

Щоб інструмент перекладу був більш гендерно-інформативним, Google оголосив, що з листопада 2018 року користувачі матимуть змогу отримати обидва варіанти перекладу з урахуванням гендерного аспекту мови. Зараз це працює не з усіма мовами, а лише при перекладі з англійської французькою, німецькою, італійською й іспанською, але у Google стверджують, що в майбутньому вони планують надалі працювати над цією проблемою і зробити цю функцію можливою для більшої кількості мов [3].

Проблема гендерного розриву – це те, з чим перекладачі давно стикаються у процесі своєї роботи. Як перейти з гендерно-нейтральної мови на гендерну? Візьмемо простий приклад речення з дитячої книги: «it seems to be a cat». Якщо це потрібно перекласти будь-якою гендерною мовою, дійсно важливо знати, якої статі ця тварина. Добре, якщо в тексті даються якісь підказки про стать тварини, в іншому випадку це ще одна проблема для перекладача. І навпаки, уявімо книгу, в якій багато деталей підкреслюють той факт, що головний герой чоловічої статі. З цим може бути досить складно впоратися та буде не просто зберегти контекст при перекладі мовою, для якої гендерна належність не важлива.

В останні десятиліття бінарні системи все більше і більше піддаються сумніву, особливо з боку третьої статі. Це спільнота, яка не завжди схильна до використання гендерно-нейтральних займенників і яка активно заявляє про свої права в мові, створюючи нові слова. Деякі культури фактично вибрали трансгендерні займенники, щоб стерти гендерний поділ у мові. Займенник *hen* був офіційно представлений в шведській мові як займенник, альтернативний *hon* (він) і *han* (вона) [7]. Це приклад ще одного типу проблем, які сьогодні доводиться вирішувати перекладачам.

В сучасному україномовному суспільстві, як було зазначено вище, багато уваги приділяється усуненню гендерної асиметрії шляхом фемінізації мови. Незважаючи на те, що фемінітиви в українській мові існували завжди, процес їх унормування розпочався не так давно. 25 серпня 2020 року за ініціативою Міністерства розвитку економіки був підписаний наказ «Про затвердження зміни № 9 до національного класифікатора», який дозволяє за бажанням використовувати фемінітиви в назвах професій в офіційній документації. Тож тепер маємо можливість спостерігати процес усталення назв професій жіночого роду в українській мові. Українська мова досить розмаїта і дає можливість утворення фемінітивів різними способами, тут не все так однозначно, як, наприклад, у німецькій мові, тим більше, коли фемінітиви тільки починають укорінюватися в нашому суспільстві. В структурі української мови є чимало суфіксів, за допомогою яких можна утворити фемінітиви. Загалом їх понад 13, але на сьогодні найпродуктивнішими суфіксами, що утворюють фемінітиви, є такі:

– суфікс *-К-*, який є найуніверсальнішим, оскільки з його допомогою утворено більшість нових фемінітивів;

– суфікс *-ИЦ-*, що додається до чоловічої основи, яка закінчується на *-(н)ик, -ець*;

– суфікс -ЕС- додається до основи слова іншомовного походження, хоча він є найменш вживаним з усіх (навіть поетка витісняє поетесу, акторка – актрису).

– суфікс -ИН-, продуктивність якого зростає. Додається і до основ із закінченням -ець, і до основ на приголосний, які тривалий час вважались такими, що не піддаються фемінізації (*шеф* → *шефиня*, *член* → *членкиня*) [2].

Для перевірки продуктивності суфіксів відповідно до норм нового українського правопису був зроблений аналіз довільної вибірки назв професій українською мовою, мовою оригіналу було обрано німецьку: *Astronautin* – *космонавтка*; *Autofahrerin* – *автомобілістка*; *Bardame* – *барменка*; *Designerin* – *дизайнерка*; *Dirigentin* – *диригентка*; *Dokumentaristin* – *документалістка*; *Expertin* – *експертка*; *Feinbäckerin* – *кондитерка*; *Gitarristin* – *гітаристка*; *Illusionistin* – *ілюзіоністка*; *Ingenieurin* – *інженерка*; *Initiatorin* – *ініціаторка*; *Investorin* – *інвесторка*; *Inspektorin* – *інспекторка*; *Kellnerin* – *офіціантка*; *Komponistin* – *композиторка*; *Laborantin* – *лаборантка*; *Managerin* – *менеджерка*; *Maschinistin* – *машиністка*; *Mäzenatin* – *меценатка*; *Methodikerin* – *методистка*; *Ministerin* – *міністерка*; *Musikerin* – *музикантка*; *Rednerin* – *ораторка*; *Programmiererin* – *програмістка*; *Taucherin* – *водолазка*; *Präsidentin* – *президентка*; *Arbeiterin* – *робітниця*; *Bauarbeiterin* – *будівельниця*; *Begründerin* – *засновниця*; *Beraterin* – *радниця*; *Chefin* – *керівниця*; *Fliegerin* – *льотчиця*; *Rennfahrerin* – *гонщиця*; *Retterin* – *рятувальниця*; *Vertreterin* – *представниця*; *Historikerin* – *історичка*; *Kynologin* – *кінологиня*; *Maßschneiderin* – *кравчиня*; *Meisterin* – *майстриня*; *Clownin* – *клоунеса*; *Dichterin* – *поетеса*.

Можна простежити, що суфікс -К- дійсно є найпродуктивнішим в процесі утворення фемінітивів. Частка фемінітивів, які утворені за допомогою суфіксів -ИЦ-, -ИН- також є значною, а от фемінітиви з суфіксом -ЕС- зустрічаються рідко.

Висновки і пропозиції. З огляду на особливості становлення гендерної рівності у міжкультурному просторі можна зробити такі висновки:

для якісної оцінки процесу забезпечення коректності мови в гендерному аспекті потрібно враховувати особливості цього процесу в кожній окремій взятій культурі. В статті було визначено, що офіційні мови Європейського Союзу поділені на три категорії: природні гендерні мови, граматичні гендерні мови та безгендерні мови. Такий поділ обумовлений граматичною структурою мови, яка є основним орієнтиром у визначенні підходу до усунення гендерної асиметрії в мові. Тому такі явища як нейтралізація чи фемінізація мови є цілком обґрунтованими. В статті було визначено основні тенденції на шляху до забезпечення гендерної рівності, зокрема для природних гендерних мов характерний процес нейтралізації, для культур з граматичними гендерними мовами в більшій мірі характерний процес фемінізації мови, для безгендерних мов не властиві такі процеси, оскільки граматична структура цієї групи мов вже враховує гендерний чинник.

Варто зазначити, що кожен з цих процесів спричиняє низку проблем у перекладацькій галузі, зокрема: забезпечення доцільності перекладу з гендерно-нейтральної мови на гендерну і навпаки, збереження коректності перекладу у випадку, коли йдеться про представників третьої статі, а також максимальна репрезентація прав жінок у мовах, які вирізняються своїм андроцентризмом.

Українська мова зараз переживає активний процес фемінізації, який підтримується на законодавчому рівні. В статті було визначено основні методи утворення фемінітивів в українській мові та особливості їх перекладу: теоретичні дані підтверджені кількісними. Процес фемінізації української мови тільки набуває свого розвитку, але завдяки йому ми вже маємо чимало нових фемінітивів найменувань, їх усталення в суспільстві – це лише питання часу.

Оскільки ставлення до гендерної проблематики мов продовжує змінюватися, немає ніяких сумнівів у тому, що мови у всьому світі й надалі продовжуватимуть зазнавати змін. Отже, забезпечення політичної та соціальної коректності мов буде постійним завданням для перекладачів.

Список літератури:

1. Архангельська А.М. Фемініні інновації в новітньому українському назовництві. *Мовознавство*. 2014. № 3. С. 34–50.
2. Беловольченко Г. Що таке фемінітиви і як їх утворювати. *Секція*. 2018. URL: <https://section.in.ua/erudition/feminities/> (дата звернення: 09.01.2018).
3. Перекладач Google тепер враховуватиме гендерний аспект. *Media Sapiens*. 2018. URL: <https://ms.detector.media/online-media/post/22186/2018-12-10-perekladach-google-teper-vrakhovuvatime-gendernii-aspekt/> (дата звернення: 10.12.2018).
4. Behland M. ElefantInnen im Porzellanladen. *Sprachnachrichten*. 2017. № 75. S. 1. URL: <https://vds-ev.de/SN/sn2017-03.pdf>
5. Hellinger M., Bussmann H. Motschenbacher. Gender Across Languages: The Linguistic Representation of Women and Men. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2001. 328 с.
6. Hellinger M., Bierbach Ch. Eine Sprache für beide Geschlechter: Richtlinien für einen nicht-sexistischen Sprachgebrauch. Bonn : Dt. UNESCO-Komm, 1993. S. 13. URL: https://www.unesco.de/sites/default/files/2018-05/eine_Sprache_fuer_beide_Geschlechter_1993_0.pdf
7. How Do Gender Issues Affect Translation? *Wordminds*. 2018. URL: <https://wordminds.com/blog/how-gender-issues-affect-translations/>
8. North G. Gender-Inclusive Language. University of Chicago Press. 2017. № 6.
9. Stahlberg D., Braun F., Irmen L., Sczesny S. Representation of the sexes in language. New York : Psychology Press. 2007. P. 163–187.

References:

1. Arkhanhelska, A.M. (2014). Feminni innovatsii v novitnomu ukrainskomu nazovnytstvi [Feminine innovations in contemporary ukrainian language]. *Movoznavstvo* [Linguistics] (electronic journal), no. 3, pp. 34–50. Available at: <https://movoznavstvo.org.ua/component/attachments/download/273.html> (accessed 10 November 2019).
2. Bevolchenko, H. (2018). Shcho take feminityvy i yakh yikh utvoriuvaty [What are femininitives and how to create them]. *Sektsiia* [Section] (electronic journal). Available at: <https://section.in.ua/erudition/feminitives/> (accessed 09 January 2018).
3. Media Sapiens (2018) (electronic journal). Perekladach Google teper vrakhovuvatyme hendernyi aspekt [Google Translate will now be gender sensitive]. Available at: <https://ms.detector.media/onlain-media/post/22186/2018-12-10-perekladach-google-teper-vrakhovuvatyme-gendernii-aspekt/> (accessed 10 December 2018).
4. Behland, M. (2017). Elefantinnen im Porzellanladen [Elephants in a china shop]. *Sprachnachrichten* [Voice news] (electronic journal), no. 75, p. 1. Available at: <https://vds-ev.de/SN/sn2017-03.pdf> (accessed 20 October 2019).
5. Hellinger M., Bussmann H. Motschenbacher (2001). *Gender Across Languages: The Linguistic Representation of Women and Men*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. (in English)
6. Hellinger, M., & Bierbach, Ch. (1993). *Eine Sprache für beide Geschlechter: Richtlinien für einen nicht-sexistischen Sprachgebrauch* [One Language for Both Sexes: Guidelines for Non-Sexist Use of Language]. Bonn: Dt. UNESCO-Komm. (in German)
7. Wordminds (2018) (electronic journal). How Do Gender Issues Affect Translation? Available at: <https://wordminds.com/blog/how-gender-issues-affect-translations/> (accessed 20 June 2020).
8. North, G. (2017). *Gender-Inclusive Language*. *University of Chicago Press*, no. 6. Available at: writingcenter.unc.edu/tips-and-tools/gender-inclusive-language/ (accessed: 20 June 2020).
9. Stahlberg, D., Braun, F., Irmen, L., & Sczesny, S. (2007). *Representation of the sexes in language*. New York: Psychology Press.